

Nyílt levél Orbán Viktor Miniszterelnökhöz és Magyarország Kormányához

Tisztelt Miniszterelnök Úr! Tisztelt Kormánytagok!

A „Lendület” kutatási kiválósági program tudományos csoportvezetőiként teljes értetlenséggel olvastuk a Palkovics László (ITM) által beterjeszteni kívánt törvénytervezetet, amely a magyar tudományos kutatást – ezen belül a Magyar Tudományos Akadémiát és annak kutatóintézet-hálózatát – kívánja az érintettek egyetértése nélkül, kifejezett tiltakozásuk ellenére átalakítani.

Nyomatékosan kérjük Önöket, hogy ezt az átgondolatlan, szakmai indokkal nem alátámasztható és ezért jelen formájában rendkívül káros törvénytervezetet ne támogassák! Nem szolgálhatja Magyarország érdekeit egy olyan átalakítás, amelyet a magyar tudományos közösség túlnyomó többsége szakmai alapon ellenez és elutasít. A törvénytervezet sutba dobja az utóbbi hónapok tárgyalásainak ITM által is konszenzussal elfogadott eredményeit, és élesen szembemegy az MTA Közgyűlése által elfogadott, a Kormány nyilvánosan kommunikált szakmai igényeit is figyelembe vevő átalakítási javaslatokkal.

A Palkovics-féle törvénytervezet legproblémásabb elemei a következők:

1. Az átfogó elemzés és hatástanulmány nélkül előirányzott, szakmai érvekkel szemben erőltetett egyoldalú átalakítás tovább mélyíti a bizalmi válságot, hátráltatja az innovációs célok elérését, és rombolja a tudományos versenyképességet, tetézve az elmúlt egy év károkozását.

2. A törvénytervezet kiveszi a kutatások feletti ellenőrzést a tudományos közösség kezéből. Közvetlen politikai kontroll alá helyezi a tudományos döntéshozást, szöges ellentétben a nemzetközi gyakorlatban sikeresnek bizonyult, a tudományos közösség öngazgatásán alapuló tudományirányítási elvekkel (mint a Haldane-elv) és a bevált nemzetközi modellekkel, mint például a német Max Planck Társaság, vagy a francia CNRS működési rendszere.

3. A törvénytervezet ellentétes az Alaptörvénynek a tudományos kutatás és az MTA szabadságát védő rendelkezéseivel, és figyelmen kívül hagyja a magyar tudományos közösség és az MTA testületi álláspontját. Konkrétan:

- a.** az NKFIH új irányító testületének (Nemzeti Tudománypolitikai Tanács) csak egyharmadát, a létrehozandó új Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) irányító testületének pedig kevesebb, mint felét adják a tudomány Kormánytól független képviselői;
- b.** elveti a Közgyűlés által szakmai alapon elfogadott irányítási formát, ami a kormányzat, az MTA és a kutatóhálózat egyenlő arányú képviseletét írja elő;
- c.** elveti a konszenzussal elfogadott köztestületi formát;
- d.** az intézetigazgatók és gazdasági vezetők kinevezése, önálló intézetek és központok megszüntetése, alapítása, valamint újak felvétele a hálózatba nem minősített többségi döntéssel történik;
- e.** nem rendelkezik az igazgatók kiválasztásánál a nyílt pályázati eljárásról;
- f.** hiányzik az új intézetek alapításáról, megszüntetéséről és felvételéről elfogadott 1 éves moratórium;
- g.** az új struktúra részleteinek kidolgozásában elmulasztja a független nemzetközi partnerek (pl. Max Planck Társaság) bevonását;
- h.** a tervezet nem ad garanciát a direkt (nem pályázati) támogatás reálértékének megőrzésére és az elkövetkező 5 évben történő kiszámítható növekedésére.

4. A törvénytervezet egyoldalú állami jogi aktussal az MTA-t kötelezi (“feladatául írja elő”) vagyona használati jogának átengedésére, amivel veszélyes és a jogrendet súlyosan romboló precedenst teremt az államosításra.

5. A törvénytervezet az átlátható és stabil finanszírozási rendszer hiányával kiszámíthatatlan környezetet teremt. A kiszámítható feltételek és stabil intézményi környezet elengedhetetlenek a magas színvonalú kutatásokhoz és a kiváló kutatók megtartásához.

6. A törvénytervezet szerinti átalakítás hatalmas kárt fog okozni a magyar tudományos kutatás nemzetközi presztízsének, veszélyeztetve a nemzetközi, ezen belül EU pályázati sikerességet.

A Lendület kutatók előző levelére írt válaszelevelében Miniszterelnök Úr egyértelműen kinyilvánította, hogy a tervezett átalakítás során érték nem veszt el, és a tudományos kutatás szabadsága nem sérülhet. A törvénytervezet elfogadása esetén pótolhatatlan nemzeti értékek vesznek el, és már rövid távon is helyrehozhatatlan tudományos, kulturális és gazdasági károk keletkeznek. Az elmélyülő bizalmi válság többek között a nemzetközileg is versenyképes fiatal kutatók elvándorlásával és egy teljes tudósnemzedék elvesztésével fenyeget.

Budapest, 2019. május 29.

Aláírta a Lendület-pályázat nyertesei közül (május 30-án délig):

- Abért Miklós, MTA Rényi Intézet, Lendület Csoportok és Gráfok Kutatócsoport (2012)
- Ablonczy Balázs, MTA BTK, Lendület Trianon 100 Kutatócsoport (2016)
- Abonyi János, MTA-PE Lendület Komplex Rendszerek Figyelemmel Kísérése Kutatócsoport (2017)
- Adamik Béla, MTA Nyelvtudományi Intézet, Lendület Számítógépes Latin Dialektológiai Kutatócsoport (2015)
- Andics Attila, MTA-ELTE Lendület Neuroetológiai Kutatócsoport (2017)
- Bajnok Zoltán, MTA Wigner FK, Lendület Holografikus Kvantumtérelmélet Kutatócsoport (2012)
- Barta Zoltán, MTA-DE Lendület Viselkedésökológiai Kutatócsoport (2012)
- Báldi András, MTA ÖK, Lendület Ökoszisztéma-Szolgáltatás Kutatócsoport (2011)
- Batáry Péter, MTA ÖK, Lendület Táj és Természetvédelmi Ökológiai Kutatócsoport (2018)
- Beke-Somfai Tamás, MTA TTK, Lendület Biomolekuláris Önrendeződés Kutatócsoport (2016)
- Benczúr András, MTA SZTAKI, Lendület Big Data Lendület Kutatócsoport (2012)
- Bíró Anikó, MTA KRTH KTI, Lendület Egészség és Társadalom Kutatócsoport (2018)
- Bíró Péter, MTA KRTH KTI, Lendület Mechanizmustervezés Kutatócsoport (2016)
- Csonka Szabolcs, MTA-BME Lendület Nanoelektronika Kutatócsoport (2017)
- Csörsz Rumen István, MTA BTK ITI, Lendület Nyugat-magyarországi Irodalom 1770–1820 Kutatócsoport (2017)
- Dalos Anna, MTA BTK Zenetudományi Intézet, Lendület 20-21. Századi Magyar Zenei Archívum és Kutatócsoport (2012)
- Demeter Tamás, MTA BTK, Lendület Morál és Tudomány Kutatócsoport (2017)
- Dénes Ádám, MTA KOKI, Lendület Neuroimmunológia Kutatócsoport (2016)

- Domokos Péter, MTA Wigner FK, Lendület Kvantumoptika Kutatócsoport (2011)
- Dosztányi Zsuzsanna MTA-ELTE Lendület Bioinformatika Kutatócsoport (2014)
- Enyedi Balázs, Lendület Szöveti Sérülés Kutatócsoport (2018)
- Erdélyi Gabriella, MTA BTK, Lendület Családtörténeti Kutatócsoport (2017)
- Geiszt Miklós, Lendület Peroxidáz Enzimek Kutatócsoport (2011)
- Hájos Norbert, MTA KOKI, Lendület Hálózat-Idegelettan Kutatócsoport (2012)
- Harcos Gergely, MTA Rényi Intézet, Lendület Automorf Kutatócsoport (2017)
- Horváth Péter, MTA SZBK, Lendület BIOMAG Kutatócsoport (2018)
- Jakus Zoltán, Lendület Nyirokélettani Kutatócsoport (2014)
- Józsi Mihály, MTA-ELTE Lendület Komplement Kutatócsoport (2012)
- Kállay Mihály, MTA-BME Lendület Kvantumkémiai Kutatócsoport (2013)
- Katz Sándor, MTA-ELTE Lendület Rácstérelmélet Kutatócsoport (2012)
- Kele Péter MTA-TTK Lendület-Kémiai Biológia Kutatócsoport (2013)
- Kern Zoltán, MTA CSFK, Lendület Paleoklíma 2ka Kutatócsoport (2012)
- Király Ildikó, MTA-ELTE Lendület Társas Elmék Kutatócsoport (2017)
- Kiss Farkas Gábor, MTA-ELTE Lendület HECE Kutatócsoport (2014)
- Kiss László, MTA CSFK, Lendület Exobolygók és Asztroszeizmológia Kutatócsoport (2009)
- Kiss Viktória, MTA BTK Régészeti Intézet, Lendület Mobilitás Kutatócsoport (2015)
- Kóspál Ágnes, MTA CSFK Lendület Korong Kutatócsoport (2014)
- Kovács Tamás György, MTA Atomki, Lendület Rács Kvantum-szindinamika Kutatócsoport (2011)
- Legeza Örs, MTA Wigner FK, Lendület Erősen Korrelált Rendszerek Kutatócsoport (2012)
- Lengyel Balázs, MTA KRTH KTI, Lendület Agglomeráció és Társadalmi Kapcsolathálózatok Kutatócsoport (2017)
- Lukács Ágnes, MTA-BME Lendület Nyelvelsajátítás Kutatócsoport (2018)
- Makara Judit, MTA KOKI, Lendület Idegi Jelátvitel Kutatócsoport (2011)
- Markó Alexandra, MTA-ELTE Lendület Lingvális Artikuláció Kutatócsoport (2016)
- Mócsai Attila, Lendület Gyulladásélettani Kutatócsoport (2013)
- Mosonyi Milán, Lendület Kvantum-Információelmélet Kutatócsoport (2018)
- Muraközy Balázs, MTA KRTH KTI, Lendület Vállalati Stratégia és Versenyképesség Kutatócsoport (2013)
- Nagy László, MTA SZBK, Lendület Gomba Genomika es Evolúció Kutatócsoport (2014)
- Nemes-Incze Péter, MTA EK, Lendület Topológia Nanoszerkezetekben Kutatócsoport (2017)
- Orbán Gergő, MTA Wigner FK, Lendület Komputációs Rendszerszintű Idegtudományi Kutatócsoport (2012)
- Ósi Attila, MTA-ELTE, Lendület Dinoszaurusz Kutatócsoport (2011)
- Pál Csaba, MTA SZBK, Lendület Szintetikus és Rendszerbiológiai Kutatócsoport (2012)
- Pálffy Géza MTA BTK TTI, Lendület Szent Korona Kutatócsoport (2012)
- Pálvölgyi Dömötör, MTA-ELTE Lendület Kombinatorikus Geometria Kutatócsoport (2017)

- Pásztor Gabriella, MTA-ELTE Lendület CMS Részecske- és Magfizikai Kutatócsoport, (2015)
- Papp Balázs, MTA SZBK, Lendület Számítógépes Rendszerbiológiai Kutatócsoport (2009)
- Reményi Attila, MTA TTK, Lendület Fehérje Kölesönhatás Kutatócsoport (2013)
- Simon Ferenc, MTA-BME Lendület PROSPIN Kutatócsoport (2015)
- Surányi Balázs, MTA Nyelvtudományi Intézet, Lendület Kvantorhatókör Kutatócsoport, (2011)
- Szabadics János, MTA KOKI, Lendület Celluláris Neurofarmakológia (2009)
- Szakács Gergely, MTA TTK EI, Lendület Membrán Fehérje Kutatócsoport, (2010)
- Székvölgyi Lóránt, Debreceni Egyetem, MTA-DE Lendület Genomszerkezet és Rekombináció Kutatócsoport (2015)
- Szilágyi Róbert Károly, MTA-ELTE Lendület Kémiai Szerkezet/Reaktivitás Kutatócsoport (2015)
- Szöllősi Gergely János, MTA-ELTE Lendület Evolúciós Genomika Kutatócsoport (2016)
- Szüts Dávid, MTA TTK Enzimológiai Intézet, Lendület Genomstabilitás Kutatócsoport (2011)
- Takács Gábor, MTA-BME Lendület Statisztikus Térelméleti Kutatócsoport (2012)
- Takács Károly, MTA TK Lendület RECENS Kutatócsoport (2012)
- Tapolcai János, Jövő Internet Kutatócsoport (2012)
- Tarczay György, MTA-ELTE Lendület Laboratóriumi Asztrokémia Kutatócsoport (2018)
- Tardos Gábor, MTA Rényi Intézet, Lendület Kriptográfia Kutatócsoport (2009)
- Timinszky Gyula, MTA SZBK, Lendület DNS Károsodás és Sejtmagi Dinamika Kutatócsoport (2017)
- Tóth Szilvia Zita, MTA SZBK, Lendület Molekuláris Fotobioenergetikai Kutatócsoport (2014)
- Tóth Zsombor, MTA BTK Lendület Hosszú Reformáció Kelet-Európában (1500--1800) Kutatócsoport, (2018)
- Török Péter, MTA-DE Lendület Funkcionális és Restaurációs Ökológiai Kutatócsoport (2017)
- Tusnády Gábor, MTA TTK, Lendület Membránfehérje Bioinformatika Kutatócsoport (2012)
- Vankó György, MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont, Lendület Femtoszekundumos Spektroszkópiai Kutatócsoport (2013)
- Varga Dezső, MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont, Lendület Innovatív Detektorfejlesztő Kutatócsoport (2013)
- Varju Márton, MTA TK, Lendület-HPOPs Kutatócsoport (2013)
- Varró Dániel, MTA-BME Lendület Kiberfizikai Rendszerek Kutatócsoport (2015)
- Virág Bálint Rényi Véletlen Spetrumok (2016)
- Weisz Boglárka MTA BTK Lendület Középkori Magyar Gazdaságtörténet Kutatócsoport (2015)
- Werner Norbert, MTA-ELTE Lendület Forró Univerzum Kutatócsoport (2016)

Az aláírók közül ERC grantet is nyert kollégák: Abért Miklós (2014, Consolidator grant), Dénes Ádám (2016 Consolidator grant), Kállay Mihály (2007 Starting grant), Katz Sándor (2007 Starting), Kóspál Ágnes (2016 Starting grant), Makara Judit (2017 Consolidator grant), Mócsai Attila (2007 Starting grant), Pál Csaba (2007 Starting grant, 2014 Consolidator grant), Simon Ferenc (2010 Starting grant), Szabadics János (2017 Consolidator grant), Szakács Gergely (2010 Starting grant), Szöllősi Gergely János (2016 Starting grant), Takács Károly (2014 Consolidator grant), Vankó György (2010 Starting grant).

A levél írói elérhetők a lendulet.csoportvezetok@gmail.com címen.